

Θεατρικοί μονόλογοι

θα χρησιμοποιήσω τις εντυπώσεις μου από δύο θεατρικούς μονολόγους που πρόσφατα παρουσιάστηκαν στη Λευκωσία ως αφορμή για τη διατύπωση κάποιων σκέψεων πάνω στο θέμα εκείνης της ειδικής περίπτωσης των θεατρικών δρώμενων όπου τον πολυόμιλο και πολύωτο αντίπαλο, το κοινό, βγαίνει να το ανταμειπώσει ένας/μία ηθοποιός. Και οι δύο παραγωγές ήρθαν από την Ελλάδα.

Νόνα Μολέσκη

noña.moleski
@philelefttheros.com

Χαρακτήρισα το κοινό ως αντίπαλο, επειδή οι παραστάσεις-μονόλογοι έχουν το χαρακτήρα αναμέτρησης, όταν ο/η ηθοποιός έχει να προκαλέσει εξ αρχής το ενδιαφέρον, να συγκεντρώσει τα βλέμματα στο πρόσωπό του, να μονοπωλήσει την ακοή των θεατών, να μη χάσει κανένα θεατή σε καμία στροφή του κειμένου, να οργανώσει τον συχνά άδειο σκηνικό χώρο γύρω από τη δική του φιγούρα, να καταστρώσει το σχέδιο των εντάσεων και χαλαρώσεων, να το προσαρμόσει στις ιδιαιτερότητες της κάθε παράστασης... Να νικήσει. Είναι δύσκολο να τα κάνει όλα αυτά ένα άτομο.

«Το όνομά μου είναι Rachel Corrie»: Μετάφραση: Νάνση Τρικαλλίτη. Σκηνοθεσία: Μάνια Παπαδημητρίου. Βοηθός σκηνοθέτης: Μάρω Αγγρίτη. Επιμέλεια κίνησης: Πάρης Μαντόπουλος. Σκηνικά: Άρτεμις Θεοδωρίδου. Video: Αγγέλα Δεσποτίδου. Φωτισμοί: Αλέκος Αναστασίου. Παίζουν: Δήμητρα Σύρου, Μάρω Αγγρίτη.

Η ζωή-πράξη και ο θάνατος-πράξη της Ρέιτσελ Κόρι, της Αμερικανίδας ακτιβίστριας που ως μέλος του Κινήματος Διεθνούς Αλληλεγγύης έχασε τη ζωή της υπερασπιζόμενη παλαιστινιακά σπίτια από την μπουλντόζα του ισραηλινού στρατού, προκάλεσαν σειρά πράξεων. Οι γονείς της ένωσαν την ανάγκη και βρήκαν το κουράγιο να δημοσιοποιήσουν τα e-mails της κόρης τους από την Παλαιστίνη. Ο Alan Rickman και η Katharine Viner δραματοποίησαν το υλικό των γραπτών της κάνοντας τη δική τους πολιτική πράξη. Όσοι πνευματικοί άνθρωποι (Χάρολντ Πίντερ, Βανέσσα Ρέντγκρεϊβ, κ.ά.) υπεράσπισαν το δικαίωμα της φωνής της να ακούγεται, συμμετείχαν σε πολιτικές πράξεις λόγω των προσωπικών ηθικών τους επιλογών. Η Μάνια Παπαδημητρίου και οι άλλοι συντελεστές της παραγωγής, που παρουσιάστηκε στα πλαίσια του πολιτιστικού φεστιβάλ του Πανεπιστημίου Κύπρου, πρέπει να ένωσαν ότι η δική τους ενέργεια αποκτά ιδιαίτερο νόημα φέτος όταν το Ανώτατο Δικαστή-

ριο του Ισραήλ εξέτασε ξανά την υπόθεση θανάτου της Κόρι και τη χαρακτήρισε ως ατύχημα που συνέβη από τη δική της υπαιτιότητα.

Η Δήμητρα Σύρου παίζει το ρόλο της Ρέιτσελ Κόρι. Η δεύτερη, βουβή, παρουσία στη σκηνή, της Μάρως Αγγρίτη, που ονομάστηκε ως «Ο χρόνος» καλείται να εκπροσωπήσει τους συμπαράστατες ακροατές της πράξης της Ρέιτσελ. Εδώ εντοπίζω την αντίφαση στη σκηνοθετική προσέγγιση της Μάνιας Παπαδημητρίου και την ερμηνευτική συμπεριφορά της πρωταγωνίστριας (στην ουσία μοναγωνίστριας) Δήμητρας Σύρου. Το κείμενο του μονολόγου δεν είναι λογοτεχνικό προϊόν, η Ρέιτσελ Κόρι δεν είναι ρόλος υπό τη συνηθισμένη έννοια. Η δύσκολη τεχνική θεατρικής αφήγησης στην προκειμένη περίπτωση γίνεται δυσκολότερη, επειδή η ηθοποιός καλείται να εξιστορεί τα γεγονότα και ταυτόχρονα να παριστάνει την ηρωίδα της αφήγησής της, κάτι που απαιτεί περισσότερο ψάξιμο και αποκλείει την «άμεση» υποκριτική συμπεριφορά. Ο παιδικός αθώος ενθουσιασμός, η σταδιακή ωρίμανση, η αποκρυστάλλωση των ηθικών επιλογών, η συνειδητοποίηση της αποστολής να μην όφειλαν να γίνουν αισθητές φάσεις του μονολόγου, αλλά όχι να «παιχτούν» με υποκριτική κυριολεξία. Η αποστασιοποίηση της αφήγησης θα έπρεπε να είναι το ζητούμενο μια και η σκηνοθετι-

δα εντάσσει στο δρώμενο την ακρόατρια, σε άμεση σκηνική εγγύτητα από την πρωταγωνίστρια, καθώς και τις προβολές των φωτογραφικών ντοκουμέντων. Στην κυπριακή εκδοχή της «Ρέιτσελ Κόρι» στο Θέατρο Versus ο Μαρίνος Ανωγυριάτης δημιούργησε την απαιτούμενη ισορροπία μεταξύ της αφήγησης της πραγματικής ιστορίας και της δημιουργίας του συναισθηματικού σχολιασμού με τη διάθλαση της μονολόγου σε τριπλή υποκριτική απόδοση.

«Ο Μαρξ στο Σόχο» του Howard Zinn: Σκηνοθετεί και πρωταγωνιστεί ο Θανάσης Θεολόγης.

Ο θεατρικός μονόλογος «Ο Μαρξ στο Σόχο» είναι γραμμένος από τον ευφυή ανατρεπτικό ιστορικό Howard Zinn και δεν αποτελεί τυπικό προϊόν της τέχνης του θεατρικού λόγου. Ο κύριος σκοπός της δημιουργίας αυτού του κειμένου είναι να ρίξει το φακό των ιδεών του Μαρξ στη σύγχρονη πραγματικότητα, να περιγελάσει τον κάθε ιδεολογικό δογματισμό των πνευματικά υποδεέστερων οπαδών των μεγάλων ιδεολόγων, να πειράξει τα «θεία», να προτείνει με βάση το γνήσιο ιστορικό ματεριαλισμό που διαπερνά τις επιστημονικές του πραγματείες κάποιες τυπολογικές νομοτέλειες. Όλα αυτά μέσα από το εύρημα της «δεύτερας παρουσίας» του Μαρξ και με το χιουμοριστικό νατουραλισμό στην αυτοπαρουσίαση του ιστορικού ανδρός. Ο σκηνοθέτης του εαυτού του Θανάσης Θεολόγης καταπιάνεται μ' αυτό τον κωμικό νατουραλισμό, αξιολογώντας το ως κύριο και το πιο χειροπιαστό συστατικό του ρόλου. Έτσι όμως υπερπροβάλλει τη μορφή και υποβαθμίζει την πραγματικότητα της τότε και της τώρα εποχής, καθώς και την πραγματικότητα των ιδεών, χάριν στην οποία γράφτηκε το έργο. Δεν βρίσκει, λοιπόν, την ισορροπία μεταξύ της αποστασιοποιημένης αφήγησης και της ενσάρκωσης της παρουσιαζόμενης μορφής.

Περιπτώσεις της ισορροπημένης μονολογικής αισθητικής: Η Ολυμπία Δουκάκη στη «Ρόουζ», ο Pip Utton στον «Adolf».